

Súčasne boli do poľnohospodárstva zavedené nové technológie, pestovanie nových plodín ako napr. zemiakov, kukurice, tabaku a chov nových plemien dobytka. Priekopnícka bola aj jej reformná činnosť v oblasti zdravotníctva a školstva. Mimoriadny vplyv na obyvateľstvo malo uzákonenie povinnej školskej dochádzky, ktoré položilo základy všeobecnej gramotnosti ľudových vrstiev.

Mária Terézia sa mohla ako jedna z mála panovníčok vydať „z lásky“. Jej manželom bol František Štefan Lotrinský. Bol to ekonomický génus, ktorý z pozadia riadil finančné záležitosti krajín svojej manželky a požičiaval jej peniaze na uskutočňovanie reforiem i vojny. Z ich manželstva sa narodilo 16 detí. Zomrela vo Viedni 29. novembra 1780 vo veku 63 rokov.

Mária Terézia s rodinou, obraz od Martina van Meytensa

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 100 eur

Materiál: Au 900, Ag 75, Cu 25

Hmotnosť: 9,5 g

Priemer: 26 mm

Hrana: vrúbkovaná

Náklad: limitovaný náklad maximálne 5 000 ks v proof vyhotovení

Autor návrhu: akad. mal. Vladimír Pavlica

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je v oválnom medailóne zobrazený dobový výjav z korunovačného sprievodu Márie Terézie v Bratislave. Vpravo od medailónu je štátny znak Slovenskej republiky. Názov štátu SLOVENSKO je v opise v hornej časti mincového poľa. V jeho spodnej časti je v opise označenie nominálnej hodnoty mince 100 EURO, ktoré je grafickou značkou oddelené od letopočtu 2016. Značka Mincovne Kremnica MK a štylizované iniciály mena a priezviska autora výtvarného návrhu mince akad. mal. Vladimíra Pavlicu VP sú umiestnené vľavo od medailónu.

Na rube mince je v oválnom medailóne zobrazený portrét Márie Terézie. V opise sú nápisy KORUNOVÁCIA MÁRIE TERÉZIE a BRATISLAVA a letopočet korunovácie 1741, ktoré sú od seba oddelené grafickými značkami.

Vydala: © Národná banka Slovenska, máj 2016

Foto: Wikimedia, Progress Promotion, NBS

<http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

BRATISLAVSKÉ KORUNOVÁCIE

275. výročie korunovácie
Márie Terézie

Zlatá zberateľská minca

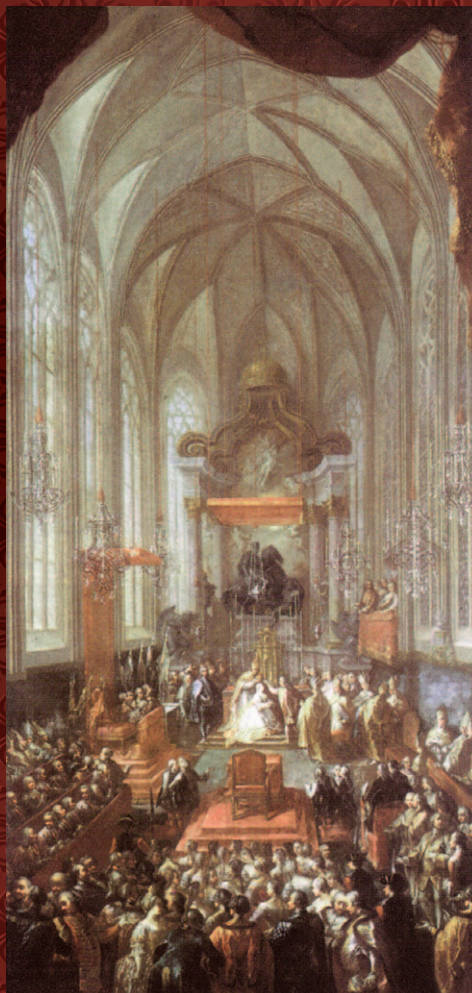
Mária Terézia si získala úctu a obdiv pre svoju štátnickú, politickú a reformnú činnosť za štyridsať rokov svojho panovania (1740 – 1780). Jej osobnosť výstižne charakterizoval nemecký kancelár Bismarck, ktorý ju označil za najväčšieho štátnika rakúskej panovníckej dynastie.

Otec Márie Terézie cisár Karol VI. nemal mužského potomka. Preto dostala jeho staršia dcéra Mária Terézia výchovu a vzdelanie, ktoré zodpovedalo výchove budúceho panovníka. Zároveň sa otec snažil rôznymi zmluvami a dohodami (Pragmatická sankcia z roku 1713, ktorá stanovila nedeliteľnosť monarchie a nové pravidlá zaisťujúce nástupníctvo na trón aj po ženskej línii) zabezpečiť jej bezproblémový nástup na trón. Krátko po jeho smrti však európske mocnosti na čele s Pruskom zahájili útok na jej dedičstvo. Mária Terézia, ktorá mala v tom čase len 23 rokov, musela o svoje práva ešte roky bojovať. Prvú etapu jej vlády poznamenala tzv. vojna o rakúske dedičstvo (1741 – 1745) a niekoľko rokov po jej skončení začala ďalšia, tzv. sedemročná vojna (1756 – 1763). Márii Terézii zostali verné len uhorské stavy, ktoré ju uznali za otcovu nástupníčku, podporovali ju vo vojnách a súhlasili s jej korunovaním za uhorskú kráľovnú.

Korunovačný sprievod Márie Terézie v Prešporku

Korunovácia sa konala 25. júna 1741 v Bratislave (vtedajší Prešporok), ktorá bola od roku 1536 do roku 1830 korunovačným mestom kráľovstva. Mária Terézia vstúpila do mesta s veľkou pompou, sprevádzaná dvoranmi a uhorskou šľachtou. Pri Michalskej bráne panovníčku očakávali predstavitelia mestskej rady na čele s richtárom a odprevadili ju k Dómu sv. Martina. Korunovačná omša bola veľkolepá a zúčastniť sa na nej mohli len najvyššie postavení uhorskí cirkevní a svetskí magnáti. Ostrihomský arcibiskup Imrich Esterházi pomazal Máriu Teréziu olejom katechumenov a položil jej na hlavu korunu sv. Štefana. Palatín Ján Pálfi jej pripol meč a vložil do rúk žezlo a zlaté jablko. Podľa starobylého zvyku vystúpila potom kráľovná na koni na vrch korunovačného pahorka pri brehu Dunaja a zložila prisahu na ochranu krajiny.

Na Bratislavu Mária Terézia nikdy nezabudla. Za jej panovania sa uskutočnili veľké zmeny Bratislavského hradu, na úprave ktorého pracovali významní architekti. Hoci žila trvalo v letnej rezidencii Schönbrunn pri Viedni, pomerne často sa vracala do Bratislavy, najmä v období po roku 1765, keď na hrade žila jej dcéra Mária Kristína s manželom.

Mária Terézia sa s veľkým úsilím venovala reformám krajín, v ktorých vládla. Počas svojej vlády postupne zreformovala prakticky každú oblasť verejného a hospodárskeho života. Zreorganizovala armádu, zriadila vojenskú akadémiu, kadetku a polytechniku. V mieri sa vojsko zúčastňovalo na verejných prácach. Hospodárske reformy si vyžiadali riešenie štátnych financií a reformu daňového systému. Spracovaný bol súpis pozemkovej držby, tzv. tereziánsky kataster, nariadila budovanie nových ciest a ich pravidelnú údržbu. Dala raziť kvalitné strieborné mince, tzv. tereziánske toliare, neskôr (1762) vydala vo Viedni prvé papierové peniaze v strednej Európe. Podporovala rozvoj manufaktúr a podarilo sa jej v priebehu ôsmich rokov nielen vyrovnať štátny dlh, ale dosiahnuť dokonca prebytok štátneho rozpočtu. Zasiahla aj do správy miest a dedín. Zreformovala súdnictvo a vydala nový trestný poriadok. Napriek odporu uhorskej šľachty presadila urbársku reguláciu; novozavedený urbár dal do súladu povinnosti poddaného s rozsahom pôdy, ktorú užíval.

Korunovačná medaila Márie Terézie

